Milão

Čmrlec, Dorijan Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:215:277890

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb

Sveučilište u Zagrebu

Akademija likovnih umjetnosti

ZAVRŠNI RAD

Milão

Studij: PREDDIPLOMSKI STUDIJ SLIKARSTVA 4. GODINA

Mentor: red.prof.art. ZOLTAN NOVAK

Student: DORIJAN IVAN ČMRLEC

2020./2021.

U seriji radova naslova *Milão* bavim se pitanjem sjećanja, gradnjom novih iskustava i prostora služeći se već proživljenim iskustvima i već viđenim mjestima. *Milão* obuhvaća 12 radova, slika i crteža, izrađenih u tehnici akrila na prepariranom pamučnom platnu, te akvarela i pastela na papiru A4 formata, nastalih nakon povratka iz Milana, u periodu dok nije bilo potpuno jasno hoću li ga ikada moći ponovno posjetiti. Kao polazišnu točku za rad uzeo sam fotografiju, koja mi je poslužila kao temelj za konstrukciju slike. Taj temelj sam nadogradio s vlastitim sjećanjima, stvarajući prizore grada koji ne postoji zapravo ali je grad kakvim ću ga pamtiti, jer sjećanja su po svojoj prirodi nesavršena. Ono što vizualno objedinjuje radove jest korištenje plave boje, koja po svojoj koloristočkoj simbolici predstavlja udaljenost u doslovnom ali i metaforičkom smislu. Smatram kako konačna djela prikazuju grad onako kako sam ga doživio, uživo i u sjećanjima, na granici stvarnog i nestvarnog, negdje između sna i jave. Uvijek u plavim tonovima.

Ova serija radova uklapa se također u širu interesnu tematiku većine mog dosadašnjeg stvaralaštva. U svojim radovima tematiziram urbanu otuđenost kroz prikaze gradskih scena bez jasnih obilježja. Riječ je o prostorima koje na prvi pogled ne bismo zamijetili i možda bismo ih tumačili tek kao dio sveprisutnih kulisa gradskog života, tek podsjetnika da živimo u gradu, bez konkretnog značaja ili sentimentalne vrijednosti za nepristranog promatrača. Urbana sredina je područje liminalnih prostora, prostora na kojima se ne zadržavamo niti nas oni na to potiču. Tu kvalitetu urbanog prostora prikazujem kroz gradske scene bez jasnih obilježja i detalja, sukladno načinu na koji bismo takav prostor doživjeli kao usputni prolaznik koji nije posve svjestan svog okruženja. Svijest o načinu na koji prosječna osoba primjećuje ili ne primjećuje grad u kojem živi pomogla mi je osvijestiti misao o percepciji prostora i detalja na koje se možda fokusiram promatrajući usputne građevine ili prolaznike. Shvatio sam da je način na koji doživljavamo grad neodvojiv od načina na koji tumačimo vlastitu poziciju stanovnika grada, usputnog prolaznika, te da se naš osobni identitet na određen način reflektira u načinu na koji tumačimo svoje okruženje, kao što ponekad doslovno zamjećujemo vlastiti odraz u izlozima ili prozorima.

Jedan od umjetnika za koje smatram da su imali najviše utjecaja na moj dosadašnji kreativni izričaj je američki umjetnik Edward Hopper. Edward Hopper rođen je u Nyacku, u New Yorku, 1882. godine. Nakon završetka srednje škole 1899. godine, uz potporu roditelja odlučuje baviti se komercijalom ilustracijom. Studirao je na Correspondence School of Illustrating u New Yorku godinu dana nakon čega upisuje New York School of Art 1900. godine, gdje fokus prebacuje na klasičnu slikarsku naobrazbu. Učio je pod Williamom Merritom Chaseom i Robertom Henrijem, koji su studente poticali da slikaju svakodneve teme svijeta koji ih okružuje. 1906. godine radi kao ilustrator, a zatim tijekom perioda od četiri godine povremeno putuje u Pariz i ostale europske gradove, te počinje raditi pod utjecajem radova Edgara Degasa te Edouarda Maneta. 1910. godine seli se u Greenwich Village gdje će živjeti i raditi ostatak svog života. 1915. godine počinje se baviti grafikom, te se upravo njegove grafike radovi koji su mu donjeli prvi komercijalni i kritički uspjeh, iako i dalje nastavlja slikati uljem. Kroz medij grafike Hopper počinje razvijati stil kroj koji će kasnije ostati zapamćen, iako su scene i subjekti na njegovim radovima izvedeni realistično, kompozicija kojom se služi ostavlja dojam suptilne nelagode, otuđenosti i usamljenosti na njegovim radovima. Njegovi radovi najčešće sadrže mnoštvo strogih pravilnih linija, a osvjetljenje na njegovim slikama je dramatično i kontrastno, bilo da je riječ o prirodnom ili umjetnom osvjetljenju. Kroz realističan prikaz suvremenog urbanog života tematizira otuđenost suvremenog čovjeka. Konkretan rad na koji sam se odlučio referirati i koji je služio kao jedna od vizaualnih inpiracija za ovu seriju radova jest Hopperov rad iz 1930. godine pod naslovom Early Sunday Morning. Slika koja se može tumačiti ili kao spokojni prikaz gradske scene ili kao komentar na devastaciju malih obrta uzrokovanu Velikom Depresijom, Early Sunday Morning na određen način ne prikazuje samo New York već i širu sliku Amerike u periodu 1920ih i 1930ih. Bijeli

zastori te znakovi na staklima izloga daju nam do znanja da je riječ o malim obrtima, konkretnije brijačnici te malim trgovinama. Fokus je vizualno stavljen samo na određen dio zgrade, paralelne linije nastavljaju svoju putanju van okvira slike, a na krajnjem desnom uglu slike nazire se obris veće građevine, gotovo simbolički predstavljajući naziranje korporativnih sila koje prijete egzistenciji malih obrta. Količina detalja koju možemo razabrati na staklima izloga u direktnom je kontrastu s nedefiniranom svrhom i veličinom veće građevine da desnoj strani prikaza. Hopper prikazuje samo dio ulice koji je smatrao važnim, ostatak ulice možemo samo zamisliti, zgrade su naslikane grubim potezima bez previše naglaska na detalje, točna lokacija ove slike prisutna je tek kao sugestija. Manjak subjekata na prikazu konzistentan je s Hopperovim tendencijama prikazivanja scena koje odaju dojam usamljenosti i urbane otuđenosti.

Milão je serija nastala nakon perioda od nekoliko mjeseci provedenih u Milanu. Tijekom samog boravka u Milanu nisam se mogao osjećati kao dio grada, cijelo iskustvo kao i grad sam po sebi poprimilo je tranzitivnu dimenziju, osjećao sam se jednako daleko od Milana kao da nikad nisam napustio Zagreb. U Milanu također nisam upoznao nijednog talijana, već sam vrijeme provodio isključivo u društvu Brazilaca u sličnoj situaciji upoznavanja nepoznate okoline, odakle i naslov ove serije. Nakon određenog vremena Milano je za mene jednostavno ostao *Milão*. Shvatio sam kako je možda najbolji način da upoznam grad, kao i ljude koje sam sreo u njemu tako što im pristupim s određenim odmakom, kroz „objektivne“ prizore uhvaćene na fotografijama, ali i „subjektivna“, pogrešiva sjećanja koja uz njih vežem. Grad je doduše prikazan bez stanovnika koji inače žive u njemu. Usputni prolaznici nedostaju na ovim radovima kao što najčešće nedostaju i u našem sjećanju lokacija koje smo posjetili, ulica kojima smo hodali. Ovo je poluimagirnarni grad koji reflektira moju percepciju njega, kao što se on reflektirao i na mene na određen način.

Ovo je naravno od samog početka vrlo osoban projekt, Milano je na neki način promjenio mene i ja sam u svojim radovima promijenio njega. Stvarajući ove radove postao sam svjestan činjenice da ne mogu biti siguran hoću li vječno pamtiti ovakav Milano na ovakav određen način, ali mogu biti siguran kako ga nikada neću zaboraviti. Smatram kako je to utješna misao jer smatram kako nam svaki daljnji odmak od ljudi, događaja ili mjesta koje nas je obilježilo omogućuje drugačije tumačenje sjećanja na te stvari, a time i drugačiji način da tumačimo osobu koja smo bili te osobu u koju smo se pretvorili. U konačnici, Milão mi je pomogao da shvatim kako nam mjesta i ljudi nikada neće zaista pripadati, kao što nećemo ni mi ikada zaista pripadati njima, ali određena verzija njih postaje dio nas, mijenja nas na razini koja se ne može objasniti pripadanjem. Naša prošlost je uvijek dio naše sadašnjosti.

„Sjeti se lijepih vremena iz prošlosti

Prošlost je uvijek plava

Sadašnjost crvena i žuta

Kao vatra kuća u plamenu“

- *Le Corbusier u pismu Ernstu Weissmanu, 1961.*

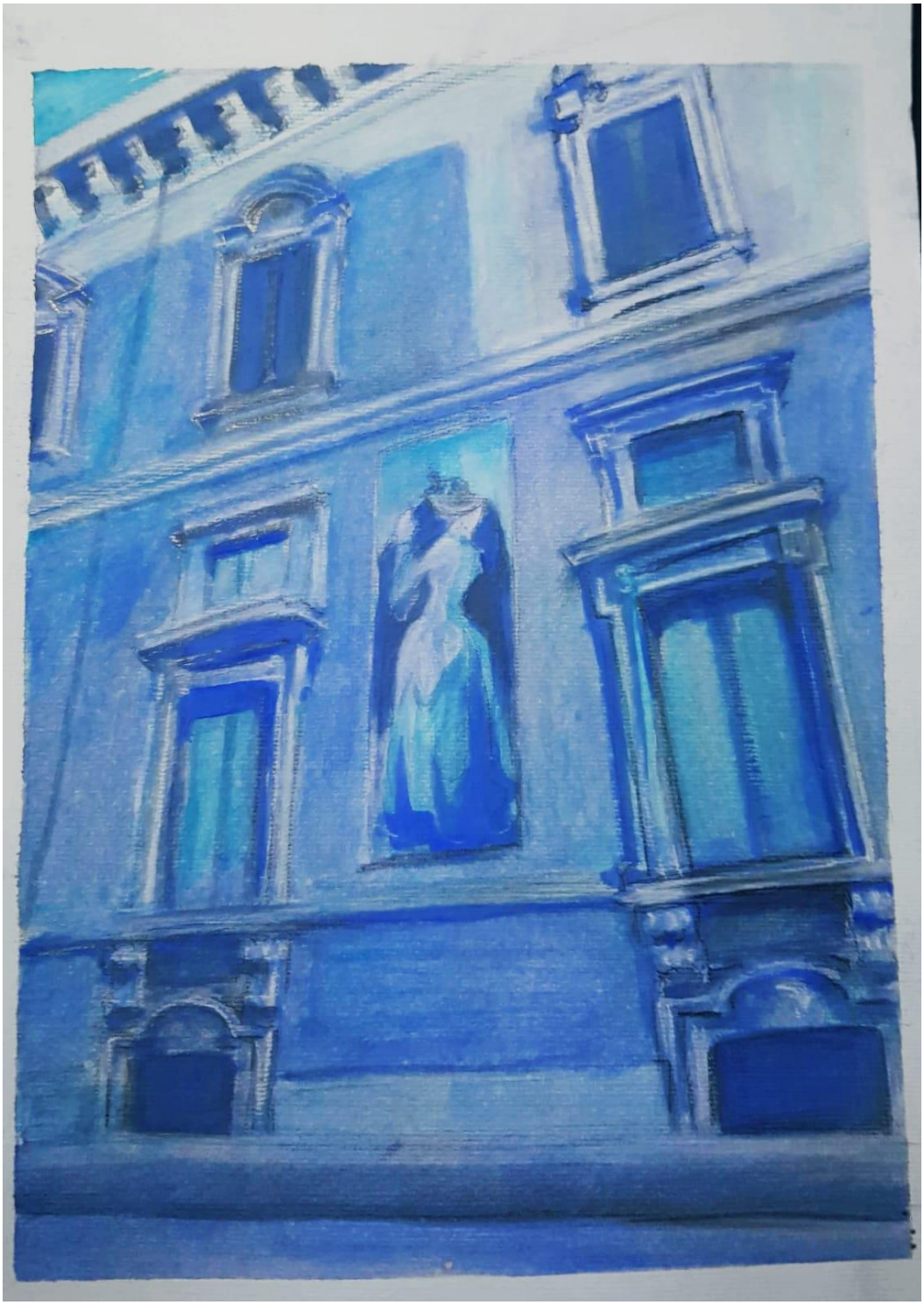
Bez naslova iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2020.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akrilik na prepariranom pamučnom platnu, 2020 - 2021.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akvarel na papiru, 2020.

R + G, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2021.

Chinatown, iz serije *Milão*, akvarel na papiru, 2020.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akrilik na prepariranom pamučnom platnu, 2020. – 2021.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2020.

Bosco, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2020.

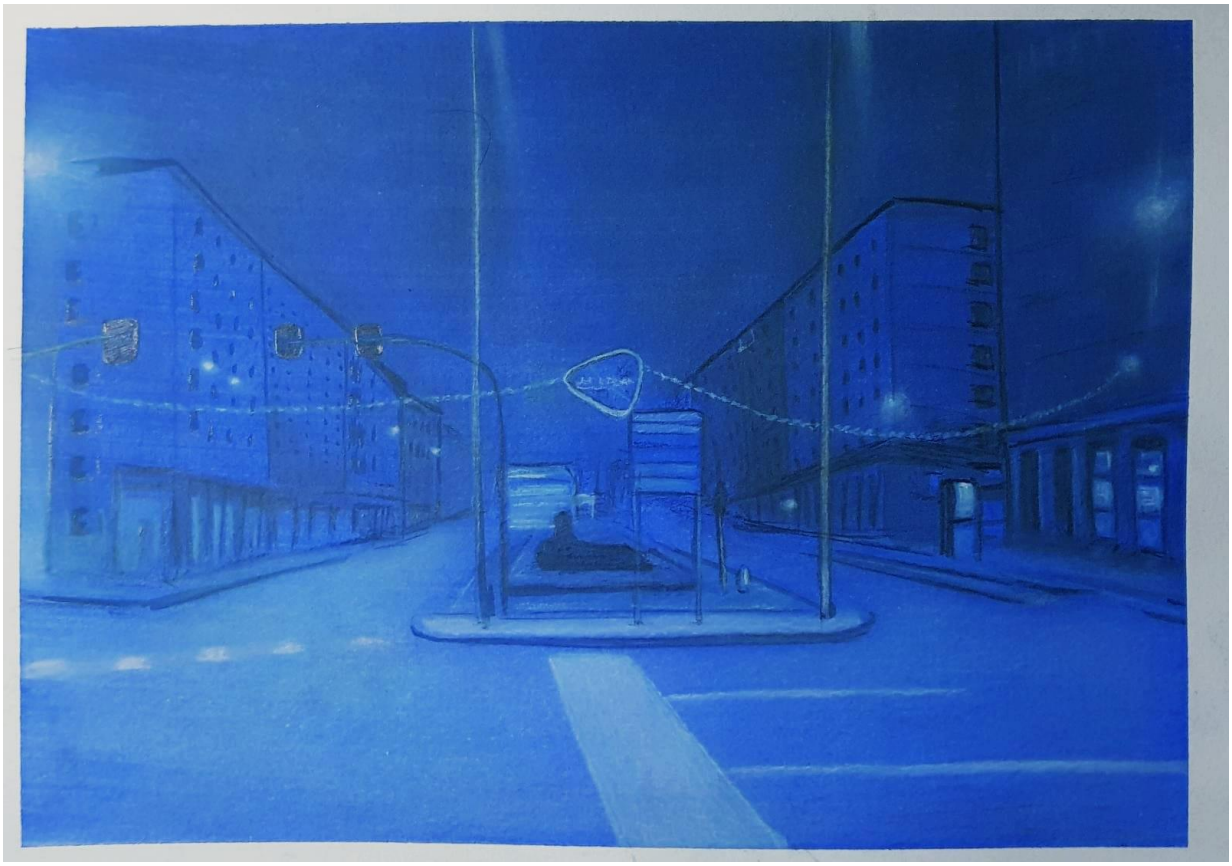
Chinatown 2, iz serije *Milão*, akvarel na papiru, 2020.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2020.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2021.

Bez naslova, iz serije *Milão*, akvarel i pastel na papiru, 2020.